

SZABAD BÖLCSÉSZET ALAPKÉPZÉSI SZAK

1. Az alapképzési szak megnevezése: szabad bölcsészet (Liberal Arts)

2. Az alapképzési szakon szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése

- végzettségi szint: alap- (baccalaureus, bachelor, rövidítve: BA-) fokozat
- szakképzettség: alapszakos szabad bölcsész
- a szakképzettség angol nyelvű megjelölése: Philologist
- választható specializációk: elméleti nyelvészet, esztétika, etika, filozófia, filmelmélet és filmtörténet, kommunikáció, művészettörténet, vallástudomány

3. Képzési terület: bölcsészettudomány

4. A képzési idő félévekben: 6 félév

5. Az alapfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 180 kredit

- a szak orientációja: kiegyensúlyozott (40-60 százalék)
- a szakdolgozat készítéséhez rendelt kreditérték: 4 kredit
- a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető minimális kreditérték: 9 kredit

6.¹ A szak képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása:
226/0223

7. Az alapképzési szak képzési célja és a szakmai kompetenciák

A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik felkészültek a kultúrát meghatározó és befolyásoló tényezők felismerésére és azok hatásmechanizmusainak elemzésére. Megszerzett ismereteik birtokában képesek az analitikus gondolkodásra, a szövegek és az újabb, nem elsősorban szöveges média elemzésére, a kultúrára gyakorolt hatásuk megfogalmazására. Jártasak az érvelés mesterségében, érvek konstruálásában és ellenőrzésében, írott szövegek és képi információk értelmezésében, kulturális, közéleti, művészeti, vallási és etikai jelenségek elemző feldolgozásában. A képzés célja továbbá, hogy szilárd elméleti, módszertani és műveltségi alapokat biztosítson az alapszak specializációira épülő mesterképzések és a kutatói pálya felé orientálódóknak. A végzettek felkészültek tanulmányaik mesterképzésben történő folytatására.

7.1. Az elsajátítandó szakmai kompetenciák

7.1.1. A szabad bölcsész

a) tudása

- Tájékozott a nyugati eszmetörténet alapvető korszakaiban, azok általános jellemzőiben és adataiban.
- Ismer bölcséleti, művészeti alapszövegeket, alpműveket és alapproblémákat.
- Ismeri az elméleti problémafelvetés és problémamegoldás hagyományos és mai változatait, és jártasságot szerez a problémák szakszerű kezelésének gyakorlataiban.
- Ismeretekkel rendelkezik a filozófia, az esztétika, az etika, művészetek, a mozgókép, az írott vizuális és mediális kommunikáció, a nyelvészet és a vallási jelenségek mibenlétéről, történetéről, jelentőségéről és társadalmi szerepéről.

b) képességei

- Képes arra, hogy kreatív módon írjon, és kritikai tevékenységet fejtsen ki a kultúra különböző területein. Ez az alkalmasság kiterjed a nyomtatott és elektronikus sajtóban és egyéb kiadványokban megjelenő műbírálatok írására, politikai és közéleti elemzések elvégzésére, ismeretterjesztő tudósítások, beszédek és prezentációk készítésére és értékelésére, a kultúra szervezésében való közreműködésre.
- Képes argumentumok azonosítására, átgondolására, valamint ezeknek előszóban és írásban vázlatos vagy részletes bemutatására.
- Képes több műfajban az adott műfajnak vagy egyéb igényeknek megfelelő írásbeli és szóbeli prezentációra.
- Képes a nyilvános megszólalás, illetve megjelenítés alapvető szabályainak ismeretében hatékony kommunikációra.
- Képes a szövegfeldolgozás, a szövegelemzés és -értelmezés, valamint a kritikai elsajátítás technikáinak alkalmazására.

¹ Módosította: 3/2019. (II. 11.) EMMI rendelet 11. §, 6. melléklet 28.2.12.

- Képes az informatikai ismeretek felhasználói szintű alkalmazására a szövegfeldolgozás, a szövegelemzés és - értelmezés, valamint a kritikai elsajátítás terén.

- Képes művelődési, művészeti és műemlékvédelmi intézményekben, kutatóintézetekben, az igazgatás területén, oktatási és ismeretterjesztési fórumokon, a tömegkommunikációban a kultúrakutatáshoz kapcsolódó feladatkörök ellátására, akár középvezetői szinten is.

c) attitűdje

- Nyitott a párbeszédre és az együttműködésre.

- Kritikai és kreatív gondolkodás és problémaérzékenység jellemzi.

- Képes figyelemmel meghallgatni mások álláspontját, és elfogulatlanul mérlegelni az előadott vélemények tartalmát.

- Képes argumentált módon kifejteni saját álláspontját.

- Nyitott más kultúrákra, a kulturális és vallási sokszínűségre.

- Közvetíti az elsajátított kulturális értékeket.

- Fejleszti nyelvtudását.

- Folytonosan fejleszti saját szellemi képességeit, képes arra, hogy külső segítség nélkül is módszeresen gyarapítsa tudását.

- Egy számára újszerű kérdéskörben is képes tájékozódni, információkat szerezni, látókörét bővíteni, véleményét ennek megfelelően körültekintően kialakítani és kifejezni.

- Elfogadja és a gyakorlatban is megvalósítja az egészségmegőrző szemléletet és életvitelt.

d) autonómiája és felelőssége

- Fontosnak tartja a párbeszédet és az együttműködést a különböző felfogású társadalmi csoportok között.

- Véleményét körültekintően alakítja ki, tájékozódik és felelősséget vállal saját álláspontjáért.

- Véleményét argumentumokra alapozza.

- Véleményalkotásában képviseli az emberi méltóság szellemi követelményeit.

- Elutasítja mások érzelmi vagy ideológiai alapú manipulálását.

- Elkötelezett az emberi méltóság által megkövetelt, etikailag és szellemileg alapos érvelés mellett.

- Felelősséget vállal akár szóban, akár írásban megfogalmazott véleményéért, közéleti és tudományos téren is.

Az elméleti nyelvészet specializáción továbbá a szabad bölcsész

a) tudása

- Ismeri a nyelvelírás, a fonológia, a magyar fonológia, a szintaxis, a magyar szintaxis, a szemantika, a formális szemantika, a neurolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjait, legfontosabb elméleti és módszertani kérdéseit.

- Tájékozott a matematikai és logikai alapismeretekben.

- Ismeri a terepmunka módszereit és jelentőségét.

A filozófia specializáción továbbá a szabad bölcsész

a) tudása

- A hallgató tájékozott a filozófiatörténet nagy korszakaiban és műveiben.

- Ismeri a metafizika, tudományfilozófia és tudománytörténet, elmevilozófia, politikai filozófia, társadalomfilozófia, etika, esztétika, művészetfilozófia, analitikus filozófia, vallásfilozófia alapproblémáit.

Az esztétika specializáción továbbá a szabad bölcsész

a) tudása

- A hallgató tájékozott a klasszikus, a modern és a kortárs elméletekben, a vizuális kultúrában.

- Ismeri az ágazati esztétikákat.

- Ismeri kanonikus műveket.

- Jártas a műelemzés módszertanában, ismeri annak jelentőségét és elméleteit.

b) képességei

- Képes művészeti kritikákat írni.

Az etika specializáción továbbá a szabad bölcsész

a) tudása

- A hallgató tájékozott az etikátörténet korszakaiban.

- Ismeri az ágazati etikákat.

- Átlátja az alkalmazott etikák, a filozófiai antropológia, az ökológiai etika, a politikaelmélet alapvető problémáit.

A filmelmélet és filmtörténet specializáción továbbá a szabad bölcsész

a) tudása

- A hallgató tájékozott a filmtörténetben és a filmelméletekben.

- Ismeri a filmelemzés módszereit, elméleti alapjait és jelentőségét.
- Átlátja a filmi kompozíciót, a filmi elbeszélést.

A kommunikáció specializáción továbbá a szabad bölcsész

a) tudása

- A hallgató jártas alapvető jogi, etikai, gazdasági, igazgatási és uniós ismeretekben.
- Birtokában van alapvető informatikai ismereteknek.
- Ismeri a kommunikáció sajátos színtereit, a kommunikáció dinamikáját, a kommunikációs zavarokat.
- Átlátja a mediatizált kommunikációt.
- Rendelkezik alapvető médiaismeretekkel.

b) képessége

- Képes a kommunikáció szabályozására.

A művészettörténet specializáción továbbá a szabad bölcsész

a) tudása

- Ismeri az egyetemes (európai) és a magyar művészet nagy stíluskorszakait (az antikvitástól a középkori és újkori művészetten át a modern és kortárs művészetig).
- Jártas a kutatómódszertani és értelmezéstani alapismeretekben, a kiállítás-értékelésben.
- Rendelkezik muzeológiai és műemlékvédelmi alapismeretekkel.

A vallástudomány specializáción továbbá a szabad bölcsész

a) tudása

- Ismeri a vallástörténet korszakait, az egyetemes és magyar egyház- és felekezettörténet nagy vonalait.
- Jártas a valláselmélet alapjaiban.
- Átlátja a világvallásokat, a vallási jelenségek rendszerét és alapvető teológiai problematikákat.

8. Az alapképzés jellemzői

8.1. Szakmai jellemzők

8.1.1. A szakképzettséghez vezető tudományágak, szakterületek, amelyekből a szak felépül:

- általános szakterületi ismeretek 110-120 kredit, amelyből
 - szabad bölcsészeti általános szakmai modul 40-50 kredit:
 - a képzéshez kapcsolódó bölcsészettudományi, társadalomtudományi ismeretek filozófiatörténet, társadalmi ismeretek, nyelvtudomány, kommunikáció, informatika, könyvtárismeret,
 - logika, érveléstechnika, akadémiai írás, számítógépes ismeretek,
 - átfogó esztétikátörténet,
 - bölcsészettudományok módszerei (módszertan), valamint a választandó specializációnak megfelelően: nyelvleírás, a nyelvtan mint modell, a nyelvi kompetencia és performancia különbségei, a nyelv elsajátításának és a nyelv változásának elméleti alapjai; esztétika és története, műelemzés, akadémiai írás; etikatörténet, ember és társadalom (kultúrtörténet, pszichológiai, szociálpszichológiai, szociológiai, kulturális antropológiai ismeretek, társadalomtörténet); ismeretelmélet, nyelvfilozófia, metafizika, fenomenológia, hermeneutika; bevezetés a filmtörténetbe, a filmelméletek alapjai; bevezetés az építészettörténetbe és a műemlékvédelembe, múzeumismeret, ikonográfia, a művészettörténet forrásai és irodalma, a művészet társadalmi aspektusa; vallástörténet, vallásfilozófia, vallásszociológia, vallási népraajz;
 - választható szakmai modulok 60-80 kredit az alábbi ismeretkörökből:
 - elméleti nyelvészet: a nyelvleírás fontosabb módszertani alapjai és területei: fonológia, magyar fonológia, morfológia, szintaxis, magyar szintaxis, szemantika, formális szemantika, a neurolingvisztika és pszicholingvisztika alapjai, a terepmunka módszertana, matematikai és logikai alapismeretek;
 - esztétika: klasszikus elméletek, modern elméletek, kortárs elméletek, ágazati esztétikák, kanonikus mű, műelemzés;
 - etika: etikatörténet, ágazati etikák, alkalmazott etikák, filozófiai antropológia, ökológia, politológia;
 - filozófia: a filozófiatörténet nagy korszakai és művei, tudományfilozófia, tudatfilozófia, politikai filozófia, társadalomfilozófia, etika, esztétika, analitikus filozófia, metafizika, vallásfilozófia;
 - filmelmélet és filmtörténet: filmtörténet, filmelméletek, filmelemzés, a filmi kompozíció, a filmi elbeszélés, társművészetek és a film, kommunikáció és médiaelmélet, írásgyakorlatok, gyakorlati ismeretek;
 - kommunikáció: szabályozott társadalom (jogi, etikai, gazdasági, igazgatási és uniós ismeretek); kommunikációs tréning, beszéd- és írásművelés, informatikai ismeretek, a kommunikáció sajátos színterei, a kommunikáció dinamikája, a kommunikáció szabályozása, kommunikációs zavarok, medializált kommunikáció, médiaismeretek, szabadon választható ismeretkörök;
 - művészettörténet: az egyetemes és a magyar művészet nagy stíluskorszakai (antikvitás, középkori művészet, újkori művészet, legújabbkori művészet), módszertani és gyakorlati szaktárgyak, iparművészet-

történet, emlékmeghatározás;

- vallástudomány: vallástörténet és valláselmélet, világvallások, vallási jelenségek rendszere, egyetemes és magyar egyház- és felekezettörténet;

- választás szerinti specializációk ismeretei legfeljebb 50 kredit.

8.1.2. A képző intézmény által ajánlott specializáció a szakterület műveléséhez alkalmas, a személyes képességeket fejlesztő, az egyéni érdeklődéshez kapcsolódóan sajátos kompetenciákat eredményező elméleti és gyakorlati ismeret a következőkből, amelynek kreditértéke a képzésen belül legfeljebb 50 kredit:

- az elméleti nyelvészet
- az esztétika
- az etika
- a filozófia
- a filmelmélet és filmtörténet
- a kommunikáció
- a művészettörténet
- a vallástudomány.

A szabad bölcsész - a várható specializációkat is figyelembe véve - az alábbi területeken kaphat speciális ismeretet:

- az alapképzési szak specializációja szerinti további szakterületi ismeretek,
- az alapképzési szak másik specializációjának ismeretei, vagy
- másik, elsősorban a bölcsészettudomány, a társadalomtudomány képzési területek alapképzési szakjának szakterületi ismeretei.

8.2. Idegennyelvi követelmény

Az alapképzés megszerzéséhez egy élő idegen nyelvből államilag elismert, középfokú (B2), komplex típusú nyelvvizsga vagy azzal egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél megszerzése szükséges.

8.3. A képzést megkülönböztető speciális jegyek

A szak lehetővé teszi másik, elsősorban a bölcsészettudomány, a társadalomtudomány képzési területek alapképzési szakja szakterületi ismereteinek specializáció formájában történő felvételét.